

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben háskor hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kérésre visszadán
vagy megvásárolja nem vállalunk.

Előzetesek és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Égés minden ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, június 9.

Megint egy vívmány.

Sajnálatai illeti Beck Vladimirt, Beck vezérkari főnököt, Luegert, Lustkandit és a Gesamtmonarchie többi Bicholaweetjeit. Mert hiába hirdetik a harcot Magyarország ellen a parlamentben, népgyűléseken és újságcikkekben. Hiába festik a falra a kiegyezés revízióját olyan értelemben, hogy Magyarországot újra meg kell hódítani. Magyarország nem akar meghódolni, nem ijed meg Beck Vladimír kihívó, érdes beszédétől. Nem tágit a magyar önálló vámtarifától. Nem ad magasabb kvótát és most egy lépéssel tovább megy: a 67-iki kiegyezés szellemében, a 67-ki kiegyezés betűje szerint is megreformálja a delegációt.

A levitézlett szabadelpvűpárt által fűrt abusus szerint a delegációt úgy kezelték eddig, mint valami a magyar és osztrák parlamentektől quasi független önálló törvényhozó testületet. A delegátusokat a közös külügyminiszter hívta össze alakulásra, mintha a közös külügyminiszter a két miniszterelnöktől független közös miniszterelnök, vagy pláne birodalmi kancellár lenne. A delegáció ülészakát trónbeszéddei nyitotta meg eddig a király s a közös miniszterek úgy geráltak eddig magukat, mintha csak a delegációnak, nem pedig a két parlamentnek tartoznának felelősséggel és számadással.

Hát ezentúl, már a most összeülő delegációtól kezdve másként lesz. Nem lesz ünnepélyes trónbeszéd, csak egyszerű megnyitó beszéd s az ünnepélyes trónbeszéddel eddig összefüggött szertartások elesnek. S a delegátusokat már most nem a közös külügyminiszter hívta össze, hanem az osztrákokat az osztrák, a magyarokat a magyar miniszterelnök. A ki pedig ezt a változást, ezt a javítást elődézte és keresztülvitte, az a magyar miniszterelnök.

Azok a magyar lapok, a melyek haladópárti vagy szociáldemokrata, vagy szimplán demokrata létükre jó pénzért magasztalták és magasztalják ma is a szomorú Fejérváry-Kristóffy érárt és a sárgaföldig legyalázták és legyalázzák a koalíciót s az abból alakult kormányt s amelyek most ingyen tesznek szolgálatokat a magyarellenes osztrák érdekeknek: ezek a derék lapok bizonyosan gunyos lenézéssel fogják tárgyalni a delegációk körül beállott reformokat. Bizonyosan azt fogják mondani ezek a mindenre kapható és mindenre képes lapok, hogy mit érnek a formában elért vívmányok, ha a lényegben ott vagyunk, a hol voltunk: — ha a közjogunk szellemében megreformált delegációnak is meg kell szavaznia az óriási hadügyi költségeket. Nos, az érv csillogó, de ez a csillogás a macskaezüst csillogása. Ha nem volna közösgyűnk Ausztriával, ha nem volna delegáció, ha pusztán szövetségi viszony kötne Ausztriához s ha a

bécsi és budapesti parlament önállóan, külön-külön tárgyalná az osztrák és a magyar hadügyeket: hát külön-külön is meg kellene, hogy szavazza a hadügyi költségeket, még akkor is, ha a magyar parlamentben csupa kurucz 48-as ülne. Mert a hadügyi költségek magassága, emelkedése nem függ a kiegyezéstől, hanem a külpolitikai helyzettől. Ha körülöttünk minden állam folyton fegyverkezik: mi sem maradhatunk hátra. S ha maga Kossuth Lajos volna ma a magyar miniszterelnök: ő sem tagadhatná meg a hadügyi költségek megszavazását. Sőt éppen ő követelné.

A tény az, hogy Wekerlének sikerült kivinni a koronánál a delegációnak fent vázolt megreformálását, s ebben mi újabb haladást látunk a magyar állami-ság önállóságának kidomborítása, fokozatos fejlesztése felé. Ha a vámtarifa kérdésében eleget tett Wekerle a Széll formulának és a függetlenségi párt jogos követelésének: úgy a delegáció megreformálásában eleget tesz a 67-es pártoknak, sőt magának a 67-iki kiegyezésnek, amely nem ismeri el a delegációt valami önálló törvényhozó testületnek, hanem közönséges országgyűlési bizottságnak, amelyet az országgyűlés altribulumai meg nem illetnek, s a melyhez nem a közös hadügyminiszter, hanem az illetékes miniszterelnök áll közelebb.

A koalícióval szemben álló sajtó, amely még két hónap előtt esze nélkül lelkesült az abszolutizmusért — a koa-

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A dorkóczi öregek.

Írta: Pogány Kálmán.

A dorkóczi tanítót Nagy Péternek hívják. Békességes, szelid öreg bácsi, aki okosan élte át életét s a nyugodt lelkek derűs életfilozófiájával nézi a világot. Tanítgatja a mezitlábost gyerekeket okossággal és a szivek ismerésével, ápolgatja kicsi kertjét, virágait, gyümölcsfáit, veteményeit: ez az ő világa. Két fia van, egyik nemsokára tanító lesz, a másik gimnáziumba jár, mindkettő derék fiú. Hamarjában nehéz róla többet mondani. A jó emberekről nem lehet sokat írni.

Dorkóczi, ahol kora ifjusága óta lakik, kicsiny tót falu, apró fehér házakkal, szelid emberekkel. Egy dombon, árnyas hársak között áll a temploma, amely különben arról nevezetes, hogy olyan szépszavú harang, mint annak a tornyában, nincs több a világon. A domb tővében van a tanítói lak, a tulsó oldalon a plebánia.

A plebános ugyancsak öreg ember. Esténként feltipeg a templom mellé, a cseléd székét

& C. »HABIG« s »BORSALINO« kalapokban egyedüli raktár.

Tavaszi angol mellényekben, felöltőkben,

gummi kabátokban nagy választék.

Polytonos ujdonságok nyakkenőkben.

visz fel s az öreg pap elnézdegélve a messi tájakat, elgondolkozik az emberekről, az életről és más bölcs dolgokról.

A tanító estefelé a kertjében szokott dolgozni. Rendezget, igazgat, gyönyörködik alkotásaiban. Őt nem igen érdekli az, amit amit bent a házban a felesége, meg eunek özvegy huga varrogatás közben megtargyalnak. Inkább felmegy a dombra, ha a plebános ott van, letelepszik ő is és kettesben elbeszélgetnek.

— Dicsértessék a Jézus Krisztus.

Mindörökké — főtanító ur. (Csak egy tanító van a faluban, de valamikor volt kettő, ebből az időből származik a »főtanító« elnevezés.)

— Mi jött hozott?

— Csak magamat. Nincs odalenn semmi ujság.

— Hallom, hogy nagyon szépen állnak az almafái? Lesz-e jó termés?

— Lesz bizony, plebános uram, hál Istennek. Csak a gyerekek le ne szedjék. Multkor is rajta csiptem Hrunyák Vincze fiát. De meg is huztam a fülét a haszontalannak kegyetlenül.

— Ejnye, ejnye. Csak kiüt a gyereken az apja vére. Az is olyan garázda volt, hogy mióta Dorkóczon vagyok, nem akadt párja. Az-

óta, hogy elkerült innen, bejárhatta a félvilágot. Vagy úgy félévvel ezelőtt Amerikából írt szegény feleségének, hogy jól megy a dolga, munkás egy gyárban s keres néha három forintot is napjában. De én nem igen hiszem, hogy sokáig meg tudjon odaát maradni. Abban meg éppen tiszta vagyok, hogy nincs ott, ahonnan a levelet írta. Mivel nagyon nyugtalan vérű ember volt az.

— Olyan volt, mint az Orbán lelke, éppen olyan.

— Róla jut eszembe, hogy elmondjam, itt járt nálam tegnap, esti harangozás előtt, az öreg Banács János. Szomorú dolgot mesélt. Elmondta, hogy ő, meg a két Timanek-familia, az öregebbik meg a fiatalabb, aztán tizenegy más család kimennek Amerikába. Már régóta forogtatják a fejükben ezt a gondolatot, most ráadták a fejüket.

— Mit nem mond plebános ur? Ez nagy baj. Ennek elibe kellene vágni valahogy.

— Nehezen megy az. Többen a földjüket is eladták már. Az öreg Banácsnak csak a tarka tehene van hátra. Arra is most alkuszik egy pálfalvi atyafi.

— Tán jó volna prédikálni a kivándorlásról?

A világhírű »Fownes« angol és különleges női francia keztyűkben, továbbá »Humanie« védjeggyel ellátott amerikai cipőkben, különleges angol s pesti cipőkben egyedüli raktár.

TAVASZI UJDONSÁGOK megérkeztek

ROTHM. utóda kalap s őr divat üzletébe.

Főrt fehérneműk méret után a

leggyorsabban és a legbiztosabban készíthetők

1564

liczió uralomra jutása óta hirtelen átvedlett überkünczczá és nap-nap után gunyolja a koalíciót, hogy az feladta elveit és nem vivott ki a nemzet számára semmit: azt követeli, hogy a kormány teremtsen meg a teljesen független Magyarországot, de azonnal, aber gleich, galopp-tempóban. Nos, a Wekerle-kormány nem nyul. Lassan, de határozottan, czéltudatosan halad előre a magyar önálló államiság kiépítésének útján és ebben nem akasztja és nem zavarja meg sem a haladó nemzetközi sajtó handabandája, sem az osztrákok lármája, sem a nemzetiségiek okvetetlenkedései. Az indemnitás, az ujonczjavaslat s külföldi kereskedelmi szerződések megszavaztatásával helyreállította az alkotmányos, törvényes állapotokat és most tovább megy, előre és nem hátrál meg. És mögötte áll, erősen és rendületlenül a koalíció és követi támogatásával és bizalmával a kormányt, 1875 óta Magyarország legalkotmányosabb és legparlamentárisabb kormányát. Most a koalíciónak a nemzet hamisítatlan bizalma adott mandátumot s a kormánynak a koalíció ad erőt — a koalíció és a király. Király, parlamenti koalíció, kormány: ezt a koalíciót ugyan ki és mi döntheti meg?

A közös költségvetés. A közös költségvetés a következő főbb tételeket foglalja magában:

A külügyminiszterium rendes követelése 12,314.541 kor., rendkívüli követelése 344.995 korona.

A hadügyminiszterium rendes követelése a hadsereg számára 292,904.780 kor., rendkívüli követelése 13,265.261 kor., a haditengerészet számára rendes követelése 29,845.620 kor., rendkívüli 1,269.790 kor.

A közös pénzügyminiszterium követelése 4,427.571 kor. A közös számvevőszék követelése 320.040 kor.

Az összes közös követelések összege valamivel több, mint tavaly volt. A hadügyminiszterium költségei egy részének fedezésére 49 millió kor. összegben kívánja ama rendkívüli követelés egy részletének megszavazását, a melyet 1904-ben a delegációk megállapítottak.

Ez a 49 millió kor. a tüzérségi felszerelés költségeinek folytatólagos fedezésére szolgál. A haditengerészet részére a hadügyminiszterium 26,300.000 korona rendkívüli hitelt kér.

Szokoly Tamás képviselőjelölt.

Régi érdemeket, egy negyedszázadon túl visszanyúló buzgó tevékenységet juttalmazott tegnap a függetlenségi és 48-as párt, mikor felajánlotta neki Nagyvárad képviselőjelöltségét.

Szokoly Tamásba a képviselőház olyan férfit nyerne, akinek hazafiasságára, jellemére, magyar lelkére mindig számíthat.

Lelkesedése a hosszas, nehéz küzdelemben annyi éven keresztül sem lankadt s most azt a lobogó buzgalmat viszi magával, amelyet eddig Nagyvárad házi parlamentjében érvényesített.

A függetlenségi párt régi tartozást rótt le ezzel a jelöléssel, amely Nagyvárad mandátumát a párt egyik legregibb bajnokának kívánja juttatni.

Az értekezlet.

A jelölő értekezletet tegnap d. u. 6 órakor tartották meg a függetlenségi pártkör helyiségében. Zsufolásig megtelt a kör s érdeklődéssel várták a kiküldött bizottság jelentését.

A bizottsági tárgyalások lefolyását mindenki tudta. Nyíltan beszéltek, hogy Szokolyon kívül Nadányi Károlynak, sőt Sulyok Istvánnak is akadtak szószólói s kivált Sulyokot igen hevesen szoritották egyik oldalról. Szavazáskor azonban az abszolút többséget Szokoly kapta meg, mire a többi bizottsági tag is mellette foglalt állást.

A választmányi ülést dr. Adorján Emil nyitotta meg s előterjesztette, hogy a kiküldött bizottság Szokoly Tamást ajánlja Nagyvárad képviselőjelöltjéül. (Éljenzés). Felkérte a gyűlést, hogy akinek a jelölés ellen kifogása van, terjessze elő.

Néma csend következett, amely egyszerre viharos tapsba és éljenzésbe csapott át. Percekig tartott az éljenzés:

— Éljen Szokoly!

Adorján erre kijelentette, hogy a párt egyhangulag Szokoly Tamást jelöli Nagyvárad képviselőjelöltjének s erről őt küldöttéül értesíti. Valaki felkiáltott:

— Jerünk mindnyájan!

Még mielőtt elindultak volna, Adorján kivett egy sürgönyt: Barabástól jött.

— Két napja kaptam ezt a táviratot, ugymond, de nem akartam közölni, nehogy az a színezete legyen a dolognak, mintha a képviselőjelölést bármely irányban befolyásolni akarnám. Most azonban közölhetem. E sürgönyben Barabás Béla arról értesíti a pártot, hogy úgy Kossuth Ferencz, mint a központ s meg Barabás is Szokoly Tamást látná legszívesebben Nagyvárad képviselőjének. (Éljenzés). Minden esetre örvendetes, hogy a mi jelölésünk épp oly egyhangulag állapotott meg Szokoly személyében, mint a központ.

Elhatározta a választmány, hogy a képviselőválasztás közlegése miatt Szokolyt arra kéri fel, hogy programbeszédét jun. 14-én tartsa meg. Ugyancsak a választási mozgalmak következtében czélszerűnek látszott a párt közgyűlését jul. 1-re halasztani.

— Gondoltam erre én is, de nem hiszem, hogy foganatja lenne. Majd mikor a gyónatószekhez jönnek, akkor megpróbálom lebeszélni őket. De hiába, nehéz lesz a dolog most, mikor már mindenükön, ami idekötne őket, tuladtak.

— Majd én is goldolkodok. Megbeszéltem a feleségemmel. Talán kitalálunk valamit. Nagyon fájna, ha ezek a szegény emberek itthagynák hazájukat, édes jó szülő anyjukat. A tengerentul rendesen csalódás várja őket. A multkor is olvastam plébános ur ujságjában, hogy négyszáz ember jött vissza a fővárosba, Braziliából. Teljesen le voltak rongyolódva, alig akadt közöttük egészséges ember, annyira megviselte őket az ottani levegő, meg a sok munka. Csúnyán becsapódtak.

— Bizony jó lesz, ha megpróbál valamit — mondta aggódva a plébános. Az Isten adjon szerencsét tanító urnak.

Az öreg elkéri még a plébános ujságját, aztán lemegy a dombról. Ő nem járthat ujságot, nem telik a fizetésből, a plébános még szivesen odaadja. Othon aztán felteszi a nagy pápaszemet s végigolvassa, többnyire hangosan, mert az asszonyok kíváncsiak.

Két nap mulva ismét beállit a plébánoshoz. A sikertelenség bánata ül arcán s egész alakján.

— Nos, sikerült? — kérdi a plébános reménytelenül telj hangon.

— Hát bizony plébános uram, hiába jártam. Az asszonyokat vettem sorra, mivel az asszonyok fontos személyek a háznál, de nem tudtam semmit sem elérni. Mindegyik azzal felelt, hogy nagyon nehezükre esik innen elmenniük, de hát a Hrunyák Vincze ezt írta, meg azt írta, könnyebb ott az élet, jobban bálnak a szegény emberrel. Beszéltem aztán nekik sok mindent buról, bajról, betegségről, de egyre csak azt felelték, hogy krumpli tavaly is gyöngén termett, a kukoriczát is elverte a jég, alig van néha mit enniük, odaát meg három forintot is megkereshet a jó munkás. Még asszonyokat is felvesznek a gyárba. Mondom nekik, nem fájn nekik itthagyni az ismerősöket, a temetőt, hol a rokonok, kicsi gyerekeik fekszenek? Erre már egyik másiknak köny jött a szemébe. Mondom aztán tovább: ilyen szépszavu harangjuk se lesz többé sehol. Hiszen ha ez megkondul, kész vigasztalás. Olyan gyönyörű a

szava, mintha angyalok szólnának benne. Azt mondják erre: Bizony, tudjuk mi azt, hogy nincs több olyan harang a világon, sirunk is, ha elhagyjuk, de hát majd éjszaka megyünk, hogy könnyebb legyen a megválás.

Igy beszéltek az asszonyok. A férfiakhoz meg akár ne is mentem volna. Az öreg Banács szörnyen keményfejű ember, amit egyszer oda bevesz, azt ki nem veri földi hatalom. Az adó, meg a szolgabíró, meg a termés, ezt emlegette mindig. A többiek szentül hallgatnak minden szavára, követik, amerre ő akarja.

A plébános bólogat a fejével s lassankint a lemondás vesz erőt rajta. Még megcsillan néha a remény szívében, de a csillanása már bányadt, erőtlen. A két öreg összebujik, tanácskozik. Mindegyik új mentőgondolaton töri a fejét. Megkérlik a jegyzőt, tegyen valamit, a plébános vasárnap a kivándorlókról mond predikációt, a misében ezért imádkozik.

De minden fáradtság a kutba esett. Hiába volt a szép predikáció, hiába fáradtak a jegyző, a bíró, nem hallgattak rájuk.

A nevezetes nap veszedelmesen közeledett. Már mindegyik eladta, amije volt a csizmaszá-

MIT IGYUNK?

hogy egészségünket megóvjuk, mert csakis a természetes szénsavas ásványvizet erre a legbiztosabb óvószert.

A mohai Ágnes-forrás, mint természetes szénsavas ásványvíz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; du szénsavtartalmánál fogva nemcsak az óvószert fertőző elemek ellen, hanem a benne foglaló gyógyosknál fogva kitűnő szere a legkülönböző gyomor-, leges- és húgyszervi betegségeknek. 25 év óta bizonyított, hogy meg raglyos betegségektől is mint typhus, cholera, mely mehettek azok, a kik közönséges ivóvíz helyett a bakteriummentes mohai Ágnes-vízzel éltek. Le jelesebb orvos-szaktekintélyek által ajánva. Számos elismerő nyilatkozat a forrás ismertető füzetében olvasható. Háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden ketes értékű mesterséges szénsavval telített vízzel, sőt a szódavízzel is olcsóbb; hogy az Ágnes-forrás a vizét legszegényebb emberek is megszerezhessék nagyobb vidéki városokban létesítettek szervezettek, ugyanott a forrás leírásának ismertető füzetét ingyen kapu. A forráskezelőség. Kedves orvosok! Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben. Főaktár: KISS KÁROLY urnál Nagyváradon.

Igyunk mohai
Igyunk mohai
Igyunk mohai
Igyunk mohai

ÁGNES-

forrást, ha gyomor-, bél- és légcsőhurutól szabadulni akarunk.
forrást, ha a vesebajt gyógyítani akarjuk.
forrást, ha etvágyhiány és emésztési zavarok állanak be.
forrást, ha májbajoktól, és sárgaságtól szabadulni akarunk.

1858 b.

Kedves orvosok! Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben. Főaktár: KISS KÁROLY urnál Nagyváradon.

Kiküldöttek végül egy 40 tagu intéző bizottságot, amelybe már a párt újabb tagjai közül is többeket bevásztottak.

Szokoly üdvözlése.

A választmány tagjai teljes számmal vonultak Szokoly Tamás lakására, hogy a jelölés eredményéről értesítsék. Az udvar lombos fáin alatt félkörbe állottak s viharos éljenekkel fogadták a jelöltet.

Dr. Adorján Emil néhány lelkes szóval kérte fel Szokolyt a jelöltség elfogadására.

Szokoly Tamás megindultan felelt. Élete legszebb napjának mondta ezt, amelyen polgártársai bizalma feléje fordult. Az érdemeket visszahárította elvárataira, kik vele annyi éven át nehéz küzdelmöt vívtak meg. A jelöltséget elfogadja, kéri a párt további támogatását is. (Eljenzés.)

A képviselőjelölt ezután a küldöttség összes tagjaival kezét fogva, tőlük szíves búcsút vett.

S a haladók?

Nagyváradon tudvalevőleg a néhai haladó-pártnak sok elvtársa van, a kiknek fáj az országos bukás s a kik nagyon szeretnék, ha legalább a helyi bukás fájdalmait nem kellene élszenvedniök. Tudja ezt a függetlenségi párt is s azért hétfőtől kezdve az intéző bizottság este 6-tól 8-ig mindennap ülést tart. A haladópart roncsai állítólag csak a 48-as párt jelölésére vártak s utána valami programmal ellenjelöltet állítanak. A programot épp oly kevésé tudják, mint a jelölt személyét. Tegnap Radó Ignác nevét emlegették, mint a kit Szokolyval szemben felléptetnének. Ha ugyan Radó engedi.

rák meg a lajbibélés készen várta a bankókat. Az asszonyok találtak még ürügyet egy két napi maradásra, de a férfiak már erősen sürgették őket.

Elérkezett a megválás. Ugy határozták, hogy este kilencz után indulnak el, éjjel után két óra tájban a városba érnek, ahonnan reggel viszi őket a vonat tovább. Kocsin mennek, sokan vannak, nem kell tehát félniök az éjszakai uttól.

A délelőtt meg a délután a bucsuzásokkal telt el. Faluhelyen sokáig tart az ilyen. A plebános és az öreg tanító még az utolsó pillanatban is könyes szemekkel próbálták meg, hogy visszatartsák a kivándorlókat. De ezek erős elhatározással vértzetten komolyan rázták a fejüket. Közben jött az este. A kocsi, melyek az utolsó utjukra szállították az embereket, már készülődtek. A harangozás már elmúlt.

A két öreg a dombon állott. Csendesesen beszélgetve várták a történendőket, míg végre nyikorogva megjelent az uton az első kocsi. Nyomban utánna a második s harmadik és a többi. A plebános kivette zsebkendőjét és lengetni kezdte. A tanító csak állt mellette és gondolkozott.

Az ut pora és a homály kezdtek eltakarítani a távozókat. Egy-két fehér villanását a kenderőknek lehetett még látni, a kocsizörgés is hallatszott egy ideig, aztán csönd lett.

Ekkor a tanító odapihegett a harangkötélhez. A pap megértette szándékát s követte. Megfágták a nehéz vastag kötelet, erejüket megfeszítve, kipirult arcczal, nagyokat görnyedve, lelkesen húzni kezdték. És a harang szólott... ling... lang... ling... lang...

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, jun. 9.

Ülés kezdete 10 és fél órakor.

Elnök: Návay Lajos.

A kormány részéről jelen vannak: Darányi Ignác, Apponyi Albert gróf.

A múlt ülés jegyzőkönyvének olvasása után

Madarász József id. szólal fel a magyar nyelv érdekében, hogy a jegyzőkönyvbe ne »mandátum«, hanem »megbízólevél« kitétel legyen, amit a Ház egyhangulag el is fogadott.

A jegyzőkönyv hitelesítése után az elnöki előterjesztések következtek.

Elnök: A napirend szerint következik a bíráló-bizottságok választása. Ráth Endre olvassa a jelenlevő képviselők nevét, míg a távollévőket Darányi Ferencz.

Elnök 10 perc szünet után megszámláltatja a beadott szavazati lapokat, amelyekből kitűnőleg bevásztattak:

Az első bíráló-bizottságba: Hermán Ferencz, Issekutz Győző, Melzer Vilmos, Mukits Simon, Rákosi Viktor, Szalay László és Zlinszky István.

A második bíráló bizottságba: Bakonyi Samu, Buza Barna, Burdia Szilárd, Hellebronth Géza, Kuales Godofréd, Melzer Géza és Szentiványi Árpád.

A harmadik bizottságba: Artim Mihály, Barabás Béla, Bernáth Béla, Eitner Zsigmond, Hrabovszky Guido, Keszits Antal és Frauchentfels Emil.

A negyedik bizottságba: Haviár Dániel, Horváth Dezső, Juker József báró, Németh Imre, Samassa János, Uhtig Leó és Zichy Vladimir gróf.

Az ötödik bizottságba: Babó Mihály, Baross Jusztin, Bresztenszky Kálmán, Horváth Gyula, Kelemen Béla, Nagy Emil, Okolicsányi László.

A hatodik bizottságba: Holló Lajos, Kmety Károly, Miksa Imre, Nagy Sándor, Nyári Béla, Olay Lajos, Pérczy Zsigmond.

A hetedik bizottságba: Horváth József, (vagy Vázsonyi) Kabdebó Gergely, Mezey Lajos, Musitzky Döme, Putnok Mór, Rátkay László, Zichy Miklós gróf.

A nyolczadik bizottságba: Baross János, Bizony Akos, Emödy József, Endrey Gyula, Keller István, Kollár Márton, Lovassy Márton.

A kilenczedik bizottságba: Fernbach Péter Goldis László, Jankovics Marcell, Kelemen Samu, Malatinszky György, Marchot Aladár Meskó László.

Elnök sorsolás után kiosztja a bíráló bizottságok között a megtámadott vagy kifogásolt mandátumokat.

Elnök javasolja, hogy a bíráló bizottságok hétfőn alakuljanak meg.

Következik a bíráló bizottság tagjainak esküvétel. Jegyző telolvassa a házszabályoknak a bíráló bizottságokra vonatkozó rendelkezéseit.

A bizottsági tagok csoportonként lépnek az elnöki emelvény elé, hogy az esküt letegyék. Az első csoportból csak Rákosi Viktor van jelen. A többi csoportokból is csak néhányan teszik le az esküt.

Elnök felszólítja a meg nem jelent tagokat, hogy a jövő héten tegyék le az esküt. Az ülés napirendje kiüritettvén, a mai ülés jegyzőkönyvét még ma hitelesítetik. A delegációk tanácskozása alatt érdemleges ülés nem lesz, de lehet formális, melyet az elnök előre bejelent.

Az ülés 12 órakor ért véget.

Bérmaut az egyházmegyében.

Fetser Antal felszentelt püspök Szilágymegyében folytatja bérmautját. A katolikus hívek, de valláskülönbség nélkül nagy örömmel fogadják a főpásztort.

Június 4-én érkezett a püspök Zilabráról Szilágy-Csehbe. Kereszturon Nikolajovits Szilárd főszolgabíró fogadta, Szilágy-Szeghen Ferenczy Gyula ev. ref. lelkész az ev. ref. hitközség nevében, Kaócz Miklós jegyző a község nevében, Brukkenthál Sándor a gör. kath. egyház nevében üdvözölték a püspököt a szilágyszegiek által felállított díszes diadalkapu előtt.

A diadalkapun túl a szilágycsehiek 24 kocsin kivonult impozáns küldöttsége, élén dr. Makkay Pál kir. közjegyzővel, fogadták a püspököt. A községben felállított díszkapunál Ady Lajos községi jegyző tartott üdvözlő beszédet, míg egy kedves kis leány: Makkay Klárka remek virágcsokrot nyújtott az iskolai növendékek nevében, szívből takadt szavak kíséretében.

A templom előtt Tráger Károly gyógyszerész diszmagyarban igen csinos beszédben, lelkesen üdvözölte a főpapot. A püspök Serly Béla plébánoshoz szállott, ahol a küldöttségek, társadalmi és felekezeti különbség nélkül tisztelegtek nála.

Másnap reggel 9 órakor a püspök ünnepes szentmisét és szentbeszédet tartott s 67 hívőnek és gyermeknek feladta a bérmálás szentségét.

Délben a plébánián 34 teritékü diszbed volt a püspök tiszteletére. Józsa Gyula ev. ref. lelkész a házigazda legszebb erényére az egyetértésre üritette poharát.

Zsibóra június 6-án reggel kocsizott át a püspök kíséretével, akit a járás határán Péchy Imre főszolgabíró, a község határánál felállított diadalkapunál pedig a községi előjáróság fogadott, míg a templom előtt a kath. hitközség nevében Eötvös Mihály főgondnok üdvözölte.

Az ünnepélyes szent mise és szent beszéd után 34-et bérmált meg a püspök.

Az istentisztelet után Fetser püspök és kísérete Pecsy Imre főszolgabírónak volt szívesen látott vendége s itt fogadta a közigazgatási tisztviselők, az ev. ref. hitközség, a bíróság, a községi előjáróság és a kath. hitközség tiszteletet.

Délben átkocsizott Göröcsönbe, hol Szentkirályi Zoltán plébános, osz. képviselő fényes diszbedet adott a főpásztort tiszteletére.

Június 7-én reggel 6 órakor folytatta bérmautját a püspök. Nindenütt nagy lelkesedéssel fogadták. Igen kellemesen lepte meg a főpásztort a fogadtatás Czigányiban, ahol a gör. kath. plébánia előtt felállított díszes diadalkapunál Fuga Kornél gör. kath. lelkész szép magyar beszéddel üdvözölte a püspököt, akit a sorfalat álló oláh lakosság lelkesen éljenzet.

A varsolci határon Sántha György főszolgabíró fogadta a püspököt, majd a községben felállított impozáns díszkapunál Domogán János földbirtokos üdvözölte. Innét hosszú kocsisorral Krasznára vonultak. Itt az első diadalkapunál a község nevében Csanády Ká-

Tisztelettel

Grünfelder János,

katonai és polgári szabó

Nagyvárad, Szent János-utca 2.

Értesítés!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására, hozni, hogy a mai kor igényeinek megfelelő **katonai és polgári szabó-üzletet** nyitottam, hol is legkitűnőbb bel- és külföldi szövetek dus választékát bocsájtom a n. é. közönség rendelkezésére pontos kiszolgálás, valamint szolid árak mellett.

roly jegyző, a főtéri diadalkapunál pedig Varga Gyula üdvözölte a r. kath. hitközség nevében. A szent mise és szent beszéd után 92-nek adta fel a püspök a bérmálás szentségét. Délben Eszes Béla plébánosnál 25 terítékű ebéd volt, számos felköszöntővel.

Délután átment a püspök Récsébe, ahol az iskolában összegyűlt hívek nagy örömmel és lelkesedéssel fogadták.

Még az nap, 7-én délután Krasznáról Ilosvára ment a főpap. A járás határán Mike István szolgabíró fogadta; Ilosvára este 8 órakor érkezett meg a püspök kíséretével; a község határánál Szentmihályi Károly jegyző, az előljáróság élén üdvözölte a magas vendéget a politikai község nevében; majd az Antal Jakab földbirtokos által szervezett és vezetett 34 dőlczeg legényből álló lovasbandériumtól kísérve a községbe vonult. A főtéren levő diadalkapunál Leitner Elek földbirtokos üdvözölte a hitközség nevében a püspököt, aki Szilágyi Rezső plébánoshoz szállott. Másnap reggel 72-en vették fel a püspök kezéből a bérmálást.

Délben 15 terítékű fényes ebéd volt a plébánián, számos felköszöntővel.

A püspök látogatásokat tett az előkelőségeknél, köztük Weichberger Nándornál, az Amerikai Egyesült Államokból idetelepült lelkes kath. magyarnál.

Délután festői bandériumtól kísérve Kárásztelekre kocsizott kíséretével a püspök, akinek bérmautját valóságos diadaluttá teszi a lakosság és hívek szeretete.

A delegációk Bécsben.

Budapest, június 9.

A magyar nemzet figyelmé most a Bécsben összeült delegáció felé irányul. Ez az első alkalom, hogy a függetlenségi párt részt vesz a közösiügyi tanácskozásokon, de abban domináló szerepet játszik.

A magyar delegáció tagjai és a magyar miniszterek tegnap délbe érkeztek Bécsbe s délután előértekezletet tartottak, amelyen az alakuló gyűlést készítették elő s amelyen a függetlenségi párt tagjai követelték az alelnökség megszüntetését, a háznagy állás eltörlését, a költségvetési bizottság kiküszöbölését. Ezeket a követelményeket azért állították fel, hogy ezzel is kimutassák, miszerint a delegációnak nincsen nagyobb jellege, mint egy bizottságnak s nem egyenrangú az országgyűléssel semmi tekintetben.

Követelték, éppen ezen szempontból azt is, hogy trónbeszéd ne legyen.

Wekerle, Zichy és Fekelfalussy miniszterek Bécsben maradnak, Kossuth azonban a holnapesti vonattal visszautazik Budapestre. Az előértekezleten Kossuth Ferencz is jelen volt.

Az alakuló ülés délután fél 5 órakor folyt le, Bohus Zsigmond elnökle alatt. A közös kormány részéről Goluchovszky külügy, Burián közös pénzügy és Pittreich hadügyminiszter, a magyar kormány részéről pedig Wekerle, Zichy Aladár és Kossuth voltak jelen.

A választások minden incidens nélkül mentek végbe. Elnökké: gr. Zichy Tivadart, alelnökké dr. Barabás Bélát, jegyzökké Semsey Lászlót, Zboray Miklóst és Edelsheim Gyulay Lipót választották.

Gr. Zichy Tivadar elfoglalván az elnöki széket, megköszönte a bizalmat. Vácolta, hogy mily súlyos feladat vár most a delegációra,

mert 2 év óta nem ült össze, a szomorú viszonyok miatt. Most új nap virradt. Az orsz. bizottságot megalakultnak jelentette ki; a jegyzőkönyv vezetésére Semsey Lászlót kérte fel.

Az országos bizottsághoz a közös költségvetésnél a szükséges felvilágosítások megadására a külügyminiszter Szentgyörgyi Müller László külügyi osztályfőnököt, Pitreich hadügyminiszter Urbán Nándor vezérkari ezredest, Montecuculi altengernagy Káoszony-Jakabfy Elemér korvett-kapitányt, Burián közös pénzügyminiszter, dr. Szalay László miniszteri tanácsost jelölték ki.

A magyar és osztrák delegáció közötti érintkezésre Tallián Bélát s melléje gr. Szapáry Tibort rendelték ki.

Wekerle miniszterelnök bejelentette, hogy ő Felsége vasárnap déli 12 órakor az udvari vár szertartástermében fogadja a delegátusokat. Ő felsége beszéde hir szerint bővebben kiterjeszkedik a hármasszövetségre.

Holló Lajos szólalt fel ezután. Meltányolja a régi szokást, amelyet mdst is követnek, mert hiszi, hogy az a tiszta érzelmekből keletkezik. A függetlenségi párt tagjai nem tesznek kifogást s résztvesznek a fogadtatáson és a delegációban, hogy az ügyek egyetértésben megállapíthatók legyenek.

A hivatalos sajtóiroda autentikus közlése szerint a delegációk mostani ülészaka az eddigi hibás gyakorlattól eltérőleg a delegációk országgyűlési bizottsági jellegének megfelelő módon lesz megnyitva. Formális trónbeszéd helyett egyszerű megnyitói beszéd lesz csak.

A delegátusokat ezuttal nem is a közös külügyminiszter hívta össze a megalakulásra, hanem mindeniket az illető miniszterelnök, így a magyar delegációt Wekerle.

A magyar miniszterelnök által kieszközölt eme formásoknak az a célja és jelentősége, hogy a közös ügyeket és a kiegyezést e tekintetben is helyesen kezeljék a gyakorlatban s az által és e téren kidomborítsák a magyar alkotmányos állam önállóságát.

Ez az újítás a kormányt támogató összes pártoknál nagy meglepedést keltett.

Wekerlének az a terve, hogy a delegációk tanácskozásai alatt a magyar kormány tárgyalásokat folytasson az osztrák kormánnyal a gazdasági kérdések tekintetében.

Az osztrák delegáció is megtartotta alakuló ülését, Teurs-Boden báró elnökle alatt. Elnökké választották Lobkovitz herceget, aki megemlékezett a delegációk súlyos feladataról; megbotránkozását fejezte ki a madridi merénylet felett s éltezte Ő Felségét.

Alelnök lett Sylveszter dr.

Bemutatták az 1905—906. közös költségvetést. 22 tagu bizottságot küldtek ki.

Dobernik delegatus interpellálta a külügyminisztert, hogy miként engedhetette meg a magyar képviselőházban az autonóm vámtarifa betérjesztését a monarchia minisztereinek és az osztrák képviselőháznak megkérdezése nélkül.

Ő Felsége vasárnap, június 10-én délben előbb a magyar, azután az osztrák delegációt fogadja.

A munkások nyugdíja.

— A francia törvényjavaslat. —

Irta: Dr. Molnár Kálmán.

Páris, 1906. június 6.

II.

Az ügymenet és igazgatás is a lehető legegyszerűbb. Az adminisztrációt a kereskedelmi miniszterium kebelében alakult „Nemzeti-Munkás-Nyugdíjpénztár”, a pénz kezelését pedig az „Országos Letétipénztár” intézi.

Megemlítem itt a törvény azon intézkedését, mely szerint a begyűlt alap 10 %-a a következő célokat szolgáló kölcsönökbe helyezendő el: munkáskertek és munkaházak építésére adandó jelzálogilag biztosított kölcsönökbe; olcsó lakásokat építő társaságok részvényeibe vagy kötelezvényeibe, továbbá mezőgazdasági kölcsönpenztáraknak adandó kölcsönökbe. Tehát a tőke gyümölcsözötetésének módja is a munkások jólétének emelésére szolgál.

A törvény alkalmazásából felmerülő költségek fedezése céljából a budget-ben évenként előirányzott hitelen kívül a „Nemzeti-Munkás-Nyugdíjpénztár” még egy „javalmazási alap”-ot is létesít, melyből a különböző állami hozzájárulások fedeztetnek. Ezen alap javára esnek többi között a munkaadókra rótt pénzbüntetések és a munkaadók azon járuléka, melyek a munkás javára nem szolgálhatnak, mint ezt az illető helyeken említettem és említeni fogom (pl. ha a munkaadó olyan külföldi munkást alkalmaz, aki nem tarthat igényt ezen törvény kedvezményére).

A munkaadó köteles pénzbüntetés terhe alatt saját és munkásai járulékát összegyűjteni és beszedtetni.

Minden biztosított kap egy biztosítási könyvecskét vagy egy évi személyazonossági lapot. Biztosítási könyvecskét kapnak azok, kik állandó alkalmazásban vannak, s ezen könyvecskébe a befizetett járulékok időnkint beiratnak. Az évi személyazonossági lapot azok kapják, kik nincsenek állandó alkalmazásban, ma itt, holnap amott dolgoznak, s ezeknek a járuléka bélyegjegyek alakjában lesz a személyazonossági lapjukra felragasztva.

Minden megyében „Megyei Munkás-Nyugdíjpénztár” alakul, mely minden községben ügynökséget tart a munkaadó és munkás járulékaiknak összegyűjtése céljából. Ezen különféle szervezetek igazgatását bizottságok intézik, harmadrésben a kormány képviselőiből, harmadrésben a munkaadók és harmadrésben a munkások megbízottjaiból összeállítva.

Rendkívüli előnyöket nyújt a törvény a már eddig is létező kölcsönösségen alapuló segélyző egyleteknek. Ezen egyletek négyféle alakban működhetnek közre a törvény végrehajtásában.

1.) Minden kölcsönösen segélyző egylet helyettesi tagjai számára a Megyei Munkás-Nyugdíjpénztár közösiügyi ügynökségét, azaz ő gyűjti össze tagjainak és ezek munkaadóinak járulékát, s szolgáltatja be azokat közvetlenül a Megyei Munkás-Nyugdíjpénztárba.

2. A kölcsönösen segélyző egylet jogot nyerhet arra, hogy tagjainak biztosítását ő eszközölje. Az állami hozzájárulás ezen nyugdíjak számára is biztosítva van azon feltétel alatt, hogy a járulékokat az egylet legalább olyan kedvező feltételek mellett tőkésíti, mint tenné azt a „Nemzeti Munkás-Nyugdíjpénztár.”

3. A legnagyobb előnyt az állam azon kölcsönösen segélyző egyleteknek nyújtja, melyek az öregség elleni biztosítás mellett tagjaikat még betegség vagy rokkantság esetére is biztosítják.

Minden ilyen egylet tagja biztosítási könyvecskéjébe vagy évi személyazonossági lapjára egyszerűen beírhatja, hogy 2 %-os járulékanak felét vagy negyedét betegség, vagy rokkantság esetére szóló biztosításra kívánja fordítani. Az állam ezen kijelentést respectálja és mégis a munkás nyugdíját annak 60 éves korában 360 francig kiegészíti.

Ezenkívül azon egyesületi tagoknak, kiknek évi munkabéruk összege nem haladja meg az

évi 1000 francot még külön kedvezményt is ad az állam, ha a kötelező nyugdíjbiztosítás mellett még betegség ellen is biztosítják magukat. Hozzájárul ugyanis járulékaiknak fizetéséhez egy bizonyos százalékkal, mely százalék azon arányban csökken, amely arányban emelkedik a munkabér. Ezen hozzájárulás arányának meghatározása későbbre lett fentartva.

4. Azon kölcsönösen segélyező egyletek, melyek egy megye területén magasabb szervezetben egyesültek, ha tagjaik száma a megye összes biztosításra kötelezett munkásai számának $\frac{1}{3}$ -át eléri, helyettesítik a Megyei Munkás-Nyugdíjpénztárt. Mily hatalmas eszközt nyújt itt a törvény a propagandának!

Ami a vitás kérdések elintézését illeti, a törvény a választott bírósági eljárás formáját alkalmazza. A helyszínen, gyorsan és olcsón. A bíróság áll a békebíróból (járásbíró) mint elnökből és 6 tagból, melynek felét a munkaadó, felét a munkás választja. Ez a bíróság végérvényesen ítél mindazon kérdésekben, melyek a nyugdíj alapjául szolgáló munkabér mennyiségére a munkabérből illetéktelenül eszközölt lerovásokra, a nyugdíj-bélyegjegyek felragasztására vagy a járulékok befizetésére, továbbá a nyugdíj elszámolására vonatkoznak. Ez esetekben csak semmisségi panasznak lehet helye.

Ha a biztosított később veszi észre, hogy munkaadója nem fizette be a járulékokat, vagy nem ragasztotta fel a bélyegjegyeket, két éven belül keresettel követelheti a visszatartott összeg befizetését. Elmarasztalás esetén a munkaadó még a visszatartott összeg kétszeresében meghatározott kártérítésben (nem tulajdonképeni kártérítés!) is elmarasztalandó a „javadalmazási alap” javára. A munkás sem a visszatérítés, sem a kártérítés követelésének jogáról előzetesen le nem mondhat.

Azon munkaadókra nézve, akik fizetési jegyzékeiket a közigazgatási hatóságok ellenőrzésének vetik alá, ezen visszakövetelési jog 2 év helyett már 6 hó alatt elévül.

Minden — jelen törvény rendelkezései szerint megkívánt bizonyítvány, közjegyzői — és egyéb okirat bélyegmentes.

III.

A kiskereskedők, kisiparosok és általában a 20 franc egyenes adónál kevesebbet fizető állampolgárok facultativ nyugdíj igénye a következő szabályoknak van alávetve.

Az ezen csoportba tartozók jogosítva vannak a „Nemzeti Munkás Nyugdíjpénztár”-hoz, vagy más a törvényben meghatározott pénztárhoz negyedévenként bizonyos összeget befizetni, hogy ezzel maguknak vagy velük dolgozó családtagjaiknak nyugdíjigényt szerezzenek. Az egyszerre befizetett összeg nem lehet 1 francnál kevesebb, s az évenként befizetett összeg nem haladhatja meg az 500 francot.

A biztosított 60 éves korában nyugdíjra bir igényével azon feltétel alatt, ha 30 éven keresztül évenként legalább 6 franc járulékot fizetett.

Ha a járulékokból tökécsített összeg nem olyan nagy, hogy 360 franc évi járadékot nyújtani képes volna, ez esetben az állam a biztosított által magának összehordott nyugdíjat évi 120 franc-val megtoldja, de úgy, hogy az egész a 360 francot meg nem haladhatja.

Itt is — mint a kötelező nyugdíjbiztosításnál említettük — a biztosított fentarthatja magának a befizetett járulékok tulajdonjogát, mely esetben azonban a tökécsített összeg nem emelkedhetik olyan magasra, mint a tulajdon átruházása esetén. Ez utóbbi esetet veszi az állam a maga számításának alapjául, s a maga részéről mindenesetre csak annyi hozzájárulást fizet, amennyit a járulékok tulajdonjogának átruházása esetén fizetne.

Röviden ismertetnem kell még az átmeneti intézkedéseket, mert ezek ismerete nélkül úgy tűnnék fel a dolog, mintha a törvény csak életbelépése után 30 évvel kezdené el céljának megvalósítását, — a járulékoknak 30 évi fizetése kívánatván meg a nyugdíj igény megszerzéséhez.

Hogy azok is részesüljenek a törvény kedvezményében, akik életük 60 évét elérték anél-

kül, hogy a 30 évi hozzájárulást fizethették volna, a törvény életbeléptének napjától kezdve:

1. azok, kik 60 évesek vagy idősebbek, s a törvény hatálya alá tartoznak, vagy tartoztak volna, 120 franc évi járadékot kapnak, akár dolgoznak, akár nem;

2. azok, kik 30 évesek vagy idősebbek, 60 éves korukban azon nyugdíjra fognak majd igényével birni, melyet a bérük után levont és a munkaadójuk által befizetett járulékokból összehordtak; ezenfelül az államtól 120 franc hozzájárulást nyernek, de úgy, hogy az így nyert járadék nem haladhatja meg

0—5 évi járulék fizetése után a 150 francot,	
5—10 " " " " " "	200 " "
10—15 " " " " " "	250 " "
15—20 " " " " " "	300 " "
20—24 " " " " " "	330 " "
25—30 " " " " " "	360 " "

Az állami hozzájárulás csak azoknak adatik meg, akik igazolják, hogy 30 éven keresztül évenként legalább 250 napot dolgoztak. A katonai szolgálatban töltött évek munkaéveknek számítanak.

Az özvegyek és árvák segítésére vonatkozó intézkedések haladéktalanul egész teljességükben alkalmazandók.

* * *

Egy káprázató, tarka kép vonult el előttünk. Nemcsak azt láttuk e javaslatban, ami annak tulajdonképeni alapját és célját képezi, vagyis az öregség esetére való biztosítást. Láttuk ezenkívül a betegség és rokkantság esetére való biztosítás megvalósítását vagy támogatását, a munkások özvegyeinek és árváinak gyámolítását, a kölcsönösen segélyező egyletek tevékenységének, valamint a munkáslakviszonyok javítására irányuló törekvéseknek támogatását és előmozdítását.

Láttuk az ezen javaslat által kedvezményezett tömegek nagyságát, de látnunk kellett azon rendkívüli anyagi szükségleteket is, melyek jelen törvény alkalmazásával fel fognak mertülni.

Kétségtelen, hogy ezen nagyszerű eszme ilyen mérvű megvalósítását csak az az állam engedheti meg magának, mely olyan gazdag segélyforrásokkal rendelkezik, mint éppen Franciaország; melynek olyan fejlett ipara és kereskedelme van, hogy a rá háramló ezen újabb megterhelést is elbirja; végül melyben a munkásosztály helyzete már eddig is olyan fokon áll, ahol a munkás munkabéréből öregségének biztosítása céljából áldozatot hozni képes.

Bizonyos jólét kell hozzá, hogy még nagyobb jólétet teremthessünk. A gazdasági életben nincs ugrás. Akinek van, annak adatik, hogy bővelkedjék,

És még egy kell ahoz, hogy egy ilyen törvény megvalósítható legyen. Kell a rendületlen hit abban a nagy nemzetgazdasági igazságban, hogy a munkások helyzetének javítása productu befektetés. Hogy a jó helyzetben levő munkásosztály kétféleképpen is közreműködik a nemzet jólétének emelésében, a nemzeti termelés fokozásában: egyrészt directe, hatékonyabb termelés által, másrészt indirecte, a fogyasztás emelése által.

Millerand képviselőnek (volt szocialista miniszternek) február hó 22-ikén a képviselőházban elmondott beszédéből vett idézettel fejezem be soraimat:

„Ah! ha arra volnánk kárhoztatva, hogy az öreg munkások nyomora és az állam jóléte között válaszszunk, ha egyiket a másik árán valósíthatnánk meg, úgy ez köztársasági hitvallásunknak nagyon kemény próbája volna . . .

„De nem így áll a dolog, uraim! Micsoda kiadások érdemlik meg inkább a productiv netvet, mint azok, melyeknek célja a termelő értékének emelése? . . .

„És mert mi lelünkől óhajtjuk hazánk nagyságát és mert mi semmi célét nem helyezzünk ezen cél felé, azért akarunk szenvedélyes akarattal mindent elkövetni fiai, anyagi, értelmi és erkölcsi értékének emelésére . . .

„Ime láthatják Önök a köztársaság szocialis programjának megvalósítását. Hazánk békéje, boldogulása és nagysága forog szóban.

Csak így remélhetik Önök megkímélni az országot a zavaroktól és zárkódításoktól, melyektől pedig minden áron meg kell mentenünk . . .

„Bármilyen legyen a kritika, melylyel a systematicus szellem a törvény elvei ellen fellép, bármennyire lehetséges volna ezen törvény rendelkezéseit még jobbakká tenni, úgy, amint van — uraim: ez a nyugdíjtörvény hatalmas munka, melyre Önök joggal büszkék lehetnek!”

(Vége.)

UJDONSÁGOK.

Aktuális kuplék.

I.

Két éve, hogy e dal
Aktuális
Két év óta kő lett
A lekvár is.
Egy van, ami szósz maradt:
A Fő-úti burkolat . . .
Ez már nagy baj.

II.

Pénzügyi bizottság
Dinom-dánom!
Körmöl a fizetés
Javitáson . . .
Gyüleseznek minden nap
S végül semmit sem adnak,
Ez már nagy baj!

III.

Az ex-lex-nek immár
Véges-vége,
Nagy Magyarországon
Szent a béke.
De a béke bármily jó,
Jön a licitáció . . .
Ez már nagy baj!

—liga.

Megkezdik a sorozást.

Nincs katona, ami van az már a hazavágyó családapák tábora, kiknek minden napjuk, mit a kaszárnyákban töltenek el egy-egy esztendő.

Most amikor a legszükségesebb a kenyérkereső kéz és a földet mivelő munkás, ez a hazavágyás még fokozottabb. És ezt tudja a honvédelmi miniszter. Igen humánusan járt el rendelkezéseiben, úgy a póttartalékosok, mint a rendes hadkötelesekkel szemben. Hogy a póttartalékosok minél hamarabb szabaduljanak, hogy az aratási munkálatoknál már odahaza legyenek, a sorozást már július közepére teljesen befogják befejezni és a póttartalékosokat haza fogják bocsátani.

Eddig elkészültek a sorozó bizottságok minden előmunkálattal csupán a rendeletre várta, mely a sorozás megkezdését mondja ki. Ez a rendelet tegnap megérkezett Biharvármegyéhez. Táviratilag értesítette a honvédelmi miniszter a megye közönségét a sorozás megkezdhetéséről.

A rendelet szövege a következő:

Biharvármegye közönségének!

Az 1905. évre kiállítandó ujonczok megajánlásáról szóló törvény szentesítettén, elrendelem, hogy az 1905-re vonatkozó fősorozás a megállapított működési tervek szerint és a 3400 számú körrendelettem értelmében foganatosítsassék.

Fekelfalussy,
honvédelmi miniszter.

A rendelet vétele után az alispán azonnal értesítette a járási főszoigabirákat, hogy a sorozásokat kezdjék meg.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, **hogy úgy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek,** hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

* **Személyi hírek.** *Nátafalussy* Kornél, kir. tanácsos, tankerületi főigazgató tegnap Temesvárra utazott, hogy az ottani három középiskola szóbeli érettségi vizsgálatain elnököljön. — *Nyes* Mózes görög szertartású nagyváradi kanonok, püspöki biztos, a görög katolikus tanintézetek vizsgálatai alkalmából tegnap Belényesre utazott.

* **Szentháromság vasárnapja.** A kath. egyház Szentháromság vasárnapját ünnepli ma. A szomszédos Pecze-Szőllős községben ma nagy bucsu lesz az ünnep alkalmából. Ugy Nagyváradról, mint a környékről, a régi szokáshoz híven nagy számmal vesznek részt az ájtatos hívek a templom ünnepe.

* **Az O. P. E. vándorgyűlése.** Megírtuk már, hogy a katolikus írók és hírlapírók Országos Pázmány-Egyesülete ma tartja ezidei vándorgyűlését elnökének püspöki székvárosában Székesfehérvárott. A szép ünnepségen lapunkat belsődolgozótársunk *Helvey* Lajos dr képviseli.

* **A Fő-utca aszfaltozása.** A Fő-utca aszfaltozása kérdésével foglalkozott tegnap ismét a városi tanács. A törvényhatóság ugyanis akként határozott, hogy az aszfaltburkolat helyreállítására 1906. június 1-ig haladékot ad s egy év múlva, 1907. június 1-én alapos vizsgálat után veszi át, de ez év nem számítható be az ingyenes jótállási időbe. A magyar aszfalt részvénytársaság ezen határozatot nem felebbezte meg, hanem egy beadványt intézett Nagyvárad városához, amelyben kéri, hogy a Fő-utca gyalogjárójának, valamint Szent-János-utca gyalogjárójának és utestének aszfaltozási díját már most egészben fizesse ki a város. A Fő-utca burkolata is kész már. Beleegyeznek, hogy ez utóbbi egy év múlva vétessék át és fizetessék ki, de az összeg után a város ezen egy évi időtartamra 5 és fél százalék kamatot fizessen; vagy pedig fizesse most ki a város az egész összeget s ők a letett óvadékukat 200.000 koronára egészítik ki. A városi tanács azon javaslatot terjeszti a közgyűlés elé, hogy a törvényhatóság teljes egészében tartsa fenn előbbi határozatát; a burkolásért járó összeget akkor folyósítsa a város, ha végleg átveszi majd a burkolatot.

* **A júniusi városi közgyűlés.** A júniusi városi közgyűlés, Urnap ünnepe miatt nem csütörtökön, június 14-én, hanem péteken június hó 15-én lesz. A városi tanács, mint állandó választmány tegnap délelőtt készítette elő azokat az ügyeket, amelyek a közgyűlés elé kerülnek. A tárgysorozat igen bő lesz s néhány nagyon fontos kérdés rendkívül érdekessé teszi a tárgyalást. Első sorban Wekerle miniszterelnök köszönő levelét terjeszti be a tanács, amelyet a város üdvözlétére küldött a miniszterelnök. Előterjesztésre kerül a villamos vasut kérvénye a mostani 10 és 20 filléres menetdíj meghagyása iránt, a 10 filléres vonalszakasz kiterjesztésével. A tanács a kérelem teljesítését javasolja. Beterjeszti elfogadásra a tanács a csatornázási szabályrendeletet, amely szintén fontos intézkedéseket tartja meg. Ez alkalommal kerül a közgyűlés elé a városi tisztviselők fizetésrendezésének kérdése, ami bizonyára hosszas vitát idéz elő. A közgyűlés előláthatólag több napig fog tartani.

* **A városi számtisztek kérelme.** A városi tisztviselők fizetésrendezése tárgyában készült javaslat a pénteki közgyűlésen került a törvényhatóság elé. A javaslat egyes tisztviselőkkel szemben nem bántik el oly bőkezűen, mint pl. a magasabb állásúakkal, ami eddig is sok panaszra adott okot. A városi számtiszteknek is sérelmeik vannak s ennek orvoslása céljából kérvényt adtak be, amelyet a törvényhatóság összes tagjainak megküldtek. A kérvény igen figyelemreméltó adatokkal mutatja ki, hogy a felhozott sérelmek igen is fennállanak, mert a javaslat figyelmen kívül hagyta a beosztásnál a számtisztekre nézve a kvalifikációt, a munkakört és a felelősség mérvét. Sérelmesnek tartják, hogy nem a tisztviselők, hanem a segéd személyzet közé vannak felvéve, s a fizetésük is ezekével egyformán vannak megállapítva. Hivatkoznak az óriási munkára, amit végezniök kell s e munkák csak fokozódnak a személyzet leszállításával. Kimutatják, hogy a tervbe vett fizetési javítás szerint alig 14–20 koronával kapnának havonta többet, mint eddig. Végül kénik, hogy addig is, — még a szervezeti szabályrendelet átdolgozása után a számtisztek törvény értelmében is a tisztviselők közé, az ottan megállapítandó fizetési osztályba sorozatnának, — fizetésük arányosításaként személyenként 200–200 korona működési pótlékot egész összegben már csak azért is kegyesen megszavazni méltóztatnék, mivel az adóhivatali számtisztek erayedetlen szorgalmával megtakarított 30.000 korona és a még évenként megtakarítandó 18.000 koronából az e célra általuk kért 2200 korona nem túlkövetelés, hanem csak igazságos méltánylás és ezen összeg fentiekből bőszégesen is kitéllene.

A közgyűlés valószínűleg kellőleg mérlegeli a méltánylást értendő kérelmet s annak helyt ad.

* **Eljegyzés.** *Borsos* Antal, rokonszenves fiatal nagyváradi betűszedő ma, vasárnap tartja eljegyzését *Bay* Teruska, kisasszonnyal.

* **3 százalék adóemelése iskolák építésére.** Óriási súlylyal nehezedik Nagyvárad városának háztartására az iskolák fenntartása. A folyton emelkedő szükséglet évről-évre újabb terheket ró a városra. A törvény a várost kötelezi az elemi iskolák fenntartására, ez alól ki nem bujhat; a szükségletek ellátása alól nem is akar kibujni, de nagyon helyén való lenne, hogy az állam segélyére jöjjön a városnak. Égetően sürgős, hogy a város Vitéz-utcán és Széles-utcán újabb iskolákat építtessen, amelyek százezrekbe kerülnek. A tervet már elkészítette a mérnöki hivatal. A tanács a legközelebbi közgyűlés elé terjeszti a tervet és a költségvetést, amely szerint az iskolák építésére szükséges összeget csak 3 százalékos pótdóemeléssel fedezheti a város. Ezen nem csodálkozunk, amikor látjuk, hogy két szolga lakásának építésére 30000 korona költséget vett fel a mérnöki hivatal.

* **A város zárszámadása.** Nagyvárad város 1905. évi zárszámadását már részletesen ismertettük. A mérleg szerint a városi pénztár 1905. évi forgalma kedvező, amennyiben az évi pénztári maradvány 22,290 K 9 fillér. A pénzügyi szakbizottság tegnap tárgyalta a hatalmas munkálatot, a melyet *Ragány* János főszámvevő nagy gondnal és fáradsággal állított össze. Rimler Károly polgármester, Bordé Ferencz főjegyző, *Ragány* János főszámvevő, *Kőszeghy* József főmérnök, *Szücs* Géza tb. főszámvevő, *Juricskay* Barna jegyző, továbbá *Beczky* Lajos és *Reismann* Mór, Rimler Károly polgármester előterjesztette, hogy a törvényhatósági bizottság által elrendelt változtatások miatt késétt a zárszámadás összeállítás s mivel még közszemlére kell kitenni, már nem tárgyalhatja a júniusi közgyűlés. Ha azonban a törvényhatóság úgy óhajta, hogy e hónapban rendkívüli közgyűlésen tárgyalhatják a zárszámadást. Ezután *Ragány* János főszám-

vevő ismertette részletesen a zárszámadást, melyet a bizottság egy általánosságban, mintrészeleiben elfogadott.

* **A megye közgyűlése.** Biharvármegye közönsége június 20-án tartja meg rendes negyedévi közgyűlését. A közgyűlést megelőzőleg a ránk következő héten a szakosztályok tartják meg a rendes üléseit, melyeken a közgyűlésre kerülő ügyeket fogják megvitatni. A közgyűlés tárgysorozata, mint rendesen, most is több mint 300 ügyet foglal össze. A közgyűlésnek különben érdekes tárgyai is lesznek és minden bizonynyal számos bizottsági tag fog azokhoz hozzászólni.

* **Beczky Arthur ügye a közig. bíróságnál.** *Beczky* Arthur volt városi vámfelügyelőt ezelőtt 5 évvel elbocsátotta állásából a polgármester a vámnál előfordult visszaélések miatt. Az elbocsátás ellen *Beczky* felebbezett, de a tanács elutasította, azon alapon, hogy a polgármester feltétlen joga szabályrendelet szerint az elbocsátás, minden indok nélkül is. Ez ellen a miniszterhez felebbezett *Beczky*, aki utasította a törvényhatóságot, hogy hozzon határozatot a polgármester elbocsátó végzése ellen beadott felebbezés tárgyában. A közgyűlés azonban a felebbezést elutasította. Közben *Beczky* a részére ki nem utalt egyharmad fizetés miatt is felebbezett. Mint halljuk a közigazgatási bíróság *Beczky* felebbezésének helyt adott s kötelezte a várost, hogy az egész 5 évről az egyharmad fizetést adja ki *Beczky*nak.

* **Elevenen eltemetve.** Derecske alatt a Morgó-pusztán emelkedő homokbányák egyike beomlott s a leszakadt rengeteg homok mag alá temetett egy 6 éves gyermeket. *Kovács* Imrét. A leomló föld a gyermeket megfojtotta.

* **Abnormis időjárás.** Máramarosszigetről jelentik, hogy a folytonos esőzések nagy károkat okoznak. A vetemények megdőlnek és a gyümölcs is megsínyli, a gabona nem érik, úgy, hogy attól tartani, hogy a kedvezőnek ígérkező termés nem válik be. Máramarosban az idő oly hideg, hogy a szobákat fűtik. A felhőszakadások és jégverések az tiszaparti vidéken tetemes károkat okoztak. Az ország minden részéből oly értelmű jelentések érkeznek hogy az abnormis időjárás nagy károkat okoz. Sőt *Késmárk* környékén vízáradásokat okozott a sok esőzés.

* **Megkerült a hulla feje.** Tegnap számunkban megemlítettük, hogy Vársonkolyos közelében egy fej és karnélküli hullát találtak. Most mint tudósítónk jelenti a hulla fejét is megtalálták. Jó távol a hullától tegnap d. e. egy fejet találtak a nyomozó csendőrök. A fej megtalálásával a hulla személyazonosságát is meg lehetett állapítani. Az elhunyt *Tánk* Péter vársonkolyosi lakos 62 éves ember volt. Napszámból tengette az életét és Vársonkolyosról még a múlt hó 27-én eltűnt. Csodálatos, hogy az eltűnt embert ez ideig nem kerestették. A megejtett vizsgálat és a törvényes orvosok véleménye szerint büntény nem forog fenn. *Tánk* Péter természetes halállal mult ki az országot közelében lévő sűrű bokrok alján. A fej úgy került el a testtől, hogy a madarak és a hangyák el rágták a nyakrészeket és az így elvált fejet a szél elfújta. A még meg nem került kart, kóbor kutyák vitték el. A hullát a személyazonosság megállapítása után eltemették.

x **Nyári cikkek beszerzésére** a legjobban ajánlhatjuk a **Haász Manó** céget, hol meggyőződésünk szerint legnagyobb a raktár és legolcsóbbak az árak.

x **XXXVII-ik os. kir. államsorsjáték.** F hó 21-én tartják meg a polgári jótékony célokra rendezett XXXVII államsorsjáték huzását, melynek tiszta jövedelme jótékonyági intézményeknek jut. A játéktér

tartalmaz 18137 készpénznyereményt 512200 K összegben. Főnyeremény 200.000 K, továbbá nyeremények 40,000, 20,000, 10,000 stb. koronával. Sorsjegyek ára 4 K. Kaphatók dohánytűzsdékben, banküzletekben, adó és postahivatalokban stb.

TANÜGY.

Évzáró vizsgálatok.

Az olasz-i róm. kath. fiúiskolában. A nagyváradi-olaszi-i róm. kath. fiú népiskolában az 1905-6. tanév végén a magántanulóknak vizsgálati f. június hó 22-én d. e. 9 órától kezdve fognak megtartatni.

Főhivatnak tehát azon t. szülők, kik gyermekeiket fenteb nevezett iskola négy osztályának bármelyikéből mint magántanulókat vizsgáztatni óhajtják, f. hó 21-ig bezárólag az iskola épületében (Fő-utca 24-819. sz.) jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1906. évi június hó 10-én.

Az igazgatóság.

Az újvárosi róm. kath. fiúiskolában. A nagyváradi újvárosi r. kath. fiúiskolában (Körös-utca Dudek-ház) a vizsgálatok a következő sorrendben fognak megtartatni:

Jun. 11. I. és II. osztály.

Jun. 12. III. oszt.

Jun. 13. IV. oszt.

Miről az érdekeltek tisztelettel értesítenek.

Nagyvárad, 1906. jun. 4.

Az igazgatóság.

A községi iskolában. A nagyváradi községi fiúiskola harmadik osztályaiban és az ismétlő leányiskolákban az 1905-906. tanév végén tartandó záróvizsgálatok a következő sorrendben fognak megtartatni.

Június 18-án d. e. fél 9 órától az olasz-i Ritoók és széles-utcai III-ik oszt.

Június 18-án d. u. 3 órától az olasz-i ismétlő leányiskola a b oszt.

Június 19-én d. e. fél 9 órától az Újváros, ör-utcai III-ik a és b oszt.

Június 19-én d. u. 3 órától az Újváros, ör-utcai ismétlő leányiskola a, b és cz oszt.

Június 20-án d. e. fél 9 órától a váraljai és velencei III-ik oszt.

Június 20-án d. u. a váraljai ismétlő leányiskola a és b. osztályaiban, mely vizsgálatokra a t. szülők, gyámokat és tanügybarátokat tisztelettel meghívom.

Nagyvárad, 1906. évi június hó 10-én.

Stark Gyula.

vizs. biz. elnök.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Vasárnap: d. u. Sulamith. este: Gül-Baba.

Hétfő: Parasztszűlet

Kedd: Pillangó kisasszony. Nirschy Emilia és Brada Ede fellépet.

Szerda: Heidelbergi diákélet.

Csütörtök: Gül-Baba.

Péntek: Sárka csikó.

Drótos tót. Az egész hét csupa vendégszereplésből állott s a mára kitűzött Drótos tót már délutáni előadásban is ment egy párszor s mirdezek daczára ma is csaknem telt ház tapsolt a vendégművésznők. A mi közönségünket úgy látszik nem igen meríti ki sem az állandó vendégszereplés, sem pedig az agyon játszott darabok akkor, ha olyan kedves, temperamentumos szoubrettben gyönyörködhetik, mint aminő Szentgyörgyi Lenke. Nyílt színi tapsban, virágban ma is volt része.

A vendégszereplő művésznő a Király-színház sztárja sikkes tánczával, graciöz mozdu-

lataival, kellemes hangjával csak fokozta tegnapi értékes sikerét. Bár a Tavasz Annája jobban megteiel egyéniségének, mint mai Zsuzskája, ebben a szerepben is olyan alakítást nyújtott, a melylyel méltán rászolgált arra a meleg ünnepeletetésre, a melyben részeseitették.

A szereplők közül *Palásthyt* kell ki emelnünk, aki humoros ötleteivel, kifogástalan élceivel a közönséget állandó derűtségben tartotta. Mellette Tihanyi jeleskedett, valóságos kabinetalakítást nyújtott. A többi szereplők közül *Révész* Ilonkát és Oláh Gyulát kell kiemelnünk. Toronyinak szokatlanul nehezére esett az ének.

Az előadás szépen indult. A második előadás kalamitása, összevisszasága nagyon is lésszállította az előadás értékét.

A vendégszereplő művésznő holnap bucsuzik Gül-baba szerepében, amelyet a fővárosban ötvenszer játszott el igen szép sikerrel. Gül-Baba előadása elé érdeklődéssel tekint a színházlátogató közönségünk.

—dy.

MULATSÁG.

Nyári táncmulatság.

A nagyváradi keresztény kereskedők és kereskedő ifjak létesítendő egyesületük alapja javára 1906. június hó 14-én (Urnápkor) a Sport-téren zártkörű nyári táncmulatságot rendeznek, a meghívókat most bocsátotta ki a rendezőség. Belépti-díj: személyjegy 2 kor., családjegy 4 korona. Kezdeté este 8 órakor. A zenét Dula Miklós zenekara szolgáltatja. Felülfizetéseket köszönettel fogad és hírlapilag nyugtáz a rendezőség. Jegyek előre válthatók Láng József fő-utcai papirtűzletében, Czillér Imre Fő-utca, Kádár János Fő-utca és a rendezőség tagjainál. A táncmulatság már előre is fényes sikerűnek mondható. Nagy érdeklődés mutatkozik a mulatság iránt. A mulatság rendezői fáradhatatlan buzgalommal munkálkodnak a fényes siker elérésére.

Diszrendező: Andrányi Gusztáv, Kádár János, Czillér Imre, Kugler Albert, Láng József, Mertz János, Mertz Károly, Mezey János, Friedl Mihály, Petrovits Mihály, Pfaff Kálmán, Ajtai Gyula, Farkas László, Csatóry József, Elő János.

A táncmulatság *vigalmi bizottsága:* Risztó György v. b. elnök, Papp Géza I. v. b. elnök, Kiss Endre II. v. b. elnök, Arnóczy József v. b. jegyző, Csontos Gusztáv v. b. pénztárnok, Albert Kálmán, Havranek János v. b. ellenőrök, Klintok Gábor v. b. táncrendező, Lányi József v. b. táncrendező, Voszka Ferencz háznagy.

Rendezőség: Alczner Hugó, Acs Jenő, Andris Jenő, Angyalffy Andor, Adamovits Imre, Bukva Miklós, Borha István, Burle Péter, Boros Sándor, Bauer Nándor, Csörös Gyula, Csontos Gusztáv, Csika Béla, Csecskovits Béla, Fülöp János, Gelcz György, Gál Béla, Horváth Ferencz, Hauser Ede, Hévér József, Havranek János, Jörös Lajos, Klug János, Kovács Géza, Kiss István, Koch Jenő, Korój Cornél, Kovacsics Géza, Krupka Ferencz, Kiss Lajos, Missuray László, Nékki Gusztáv, Nagy József, Panajott Emil, Papp Géza, Petrsalka Sándor, Pásztor Lajos, Rudolf István, Stark Ferencz, Scherer Mihály, Schnell Imre, Szövérdffy Gyula, Szwatek Emil, Szücs József, Szlabey László, Szabó József, Tátray Sándor, Tunyoghy Béla, Turóczy János, Vörös Béla, Veszle Péter, Zoller Máttyás.

A jogászok juniálisa. A nagyváradi kir. kath. jogakadémia ifjusága segélyegylete javára folyó évi június hó 23-án a Püspök-(Szt. László) fürdőben juniálist rendez, melyre

most küldi szét izléses meghívóját a rendezőség. Belepti-díj személyenként 2 kor. Táncz kezdeté este 8 órakor, Éjjélután különvont fog a közönség rendelkezésére állani. A jogászok juniálisa, mint minden évben, ugy bizonyára az idén is fényesen fog sikerülni — ha jó idő lesz.

NYILTTÉR.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, a kik felejthetetlen drága jó halottunk temetése alkalmával megjeleni szivesek voltak s azáltal fájdalunkat enyhíteni iparkodtak, ez uton mond hálás köszönetet

a Persz család.

Igazságszolgáltatás.

Aki még a törvényszékekkel is szélhámosságot üz. *Rosthy* Andor pesterei lakos felállította a szélhámosság világrekordját. Rosthy idegen emberek birtokát adta el idegen embereknek jó summa pénzért. Azt állította, hogy a földben pénz van, csak ő nem akar utána járni, hanem átadja meggazdagodás forrását a vevőknek.

A jóhiszemű atyafiak kifizették a birtok árát és hozzáfogtak a pénzkereséshez. A föld jogos tulajdonosa óriási meglepetésben részesült, mikor kimenve a földre ott idegen embereket látott ásóval, kapával nagy gödröket ásni. Az új földtulajdonosoknak hiába bizonyította a valódi birtokos tulajdonjogát, azok nem sokat adtak rá, hanem bámulatos szorgalommal turták tovább a földet.

E jogtalan eltulajdonítás miatt Rosthy és az új tulajdonosok ellen a valódi birtokos megtorló eljárást tétetett fogamatba. A törvényszék már négyszer tüzte ki ez ügyben a tárgyalást, azonban Rosthy egyszer sem jelent meg. Erre a törvényszék Rosthy elővezetetését rendelte el.

Rosthy megtudván a csendöröktől, hogy ellene ily irányu rendelet van kiadva, a tegnapi tárgyalást egy újabb formájában a szélhámosságnak, megint meghusítottta. A tárgyalás délelőtt 9 órára volt kitűzve, mikor Rosthy helyett egy sürgöny érkezett.

A tárgyalásra majd a gyorsal érkeztek, *Rosthy*.

Es egy sereg gondolat, többek között ez is. Várhatsz babám, várhatsz. stb.

A tárgyalást délutánra halasztották és *Rosthy* még 5 órakor sem mutatkozott. A jelzett vonatra bizonyára a csendőrség jelenlétében felszállott és a vonat mások oldalán megleszállott.

A vonat elindult és a nagyváradi törvényszék várta, csak várta *Rosthyt*. A várakozásba beleunva végre is a törvényszék *Rosthy* vizsgálati fogságát rendelte el és a tárgyalást elhalasztotta.

A 13-ik büntetés. A tegnapi tárgyalások egyikén egy 52 éves vádlott is szerepelt. Tizenkétszer volt már büntetve, e büntetések közt nem ritka a hároméves fegyház. *Oron Károlynak* hívják és nagyon enyves a keze. Tegnap is lopás miatt ült a vádlottak padján. A törvényszék három évre ítélte el. Az ítélet kihirdetését a következő szavakkal vette:

— Köszönöm szépen, megnyugszom. Az ítélet ennek alapján jogerős.

REGÉNYCSARNOK.

Gyorgyejev Foma.

Irta: Gorkij Maxim 85.

— Testvérek! kiáltotta most a kövér le-
gényke. Énekeljünk egy diáknótát! Tehát: egy
kettő:

Egy basszus hang ezt dörögte!

— Mint habok . . .

A többiek tovább énekeltek:

— Oly gyorsan tűnnek napjaink.

— Pajtások! mondta most Jesov s föállt.
A poharat magasra emelte. Másik kezével Foma
fejére támaszkodott, mert tántorgott. A dalt
most hirtelen elhagyták s mindnyájan Jesovra
figyeltek.

— Munkások! Engedjétek meg, hogy né-
hány szívből fakadó szót intézzek hozzátok...
Boldog vagyok, ha köztetek lehetek! Jól érzem
itt magamat. Ez azért van, mert a munka em-
berei vagytok, akik jogosan számíthattak arra,
hogy boldogok legyetek, ámbár oly kevesen akar-
ják elismerni e jogotokat. A ti egészséges, lelket
nemesítő körötökben, könnyen és szabadon lélek-
zik az az ember, akit az élet megmérgezett. Ti
becsületes ember vagytok . . .

— Jesov hangja remegétt s hirtelen olesuk-
lott. Feje lehanyatlott. Foma érezte, hogy keze
fejére valami meleg viz kezd csepegni. Jesov
ránccos arczába tekintett, miközben az egész
testében reszketve így folytatta:

— Nem én vagyok az egyetlen . . . Sokan
vannak, akiket a végzet hajszol s óh! olyan
sokan vannak betegek és nyomorultak! Mi be-
tegebbek vagyunk testben és lélekben, mint ti,
de mégis erősebbek vagyunk, mert tudással
vagyunk fölverteve. Sajnos, tudásunkat sehol
sem használjuk, Szívesen jövünk közéték, szí-
vesen adjuk oda magunkat, hogy segítsünk
rajtatok . . . más dolgunk nem is lehet. Ha ti
nem volnátok, nem volna ssámunkra hely a
a világon s nem volna világság!

Barátaim! A sors arra rendelt minket, hogy
egymást kiegészítsük!

— Ugyan mit akarhat tőlük? gondolta
Foma miközben figyelmesen nézte Jesov arczát.
S amikor a szédők arczára tévedt tekintete, ész-
revette, hogy azok is fáradtan, unatkozva hall-
gattak Jesovra.

— A jövő a tietek barátaim. Folytatta Je-
sov, miközben szomoruan csóválta a fejét, mintha
sajnálkoznék a jövő felett! A jövő — mondta
tovább — a tisztas munka embereié . . . Ti
fogjátok megteremteni a jövő kulturáját, min-
dazt, ami szabadság, életrevalóság! Én, aki tes-
tel-lélekkel közéték tartozom, oki egy szegény
katona fiu vagyok, azt ajánlom: Igyunk jövőért!
Hurrá!

Jesov ivott s aztán fáradtan ült le a földre.
A szédők is nagyot kurjantottak.

— Most egy dalt! Ajánlotta a kövér le-
gényke!

— Jó — két, három hang szólalt meg.
Most affőltt kezdtek vitatkozni, hogy mit éne-
keljenek. Jesov figyelt rájuk, miközben ide-oda
forgatta fejét.

— Testvérek — kiáltotta újból. Felelje-
tek . . . Csak egy pár szóval feleljetek üdvöz-
lésemre.

— Mindnyájan hallgattak. A legtöbbször
kellemetlen érzés látszott az arczán.

Jesov újból föállt s újból beszélni kezdett.
— Mi ketten . . . minket eltaszított az élet
. . . engemet és ezt . . . Mi mindketten ugyan-
azt akarjuk . . . azt, hogy bennünk az embert
vegyék figyelembe . . . kartársaim! Ez a nagy,
buta ember itt . . .

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Telephon 458. sz.

Alapított 1861 ben.

Teljes lakás, szálloda, kávéház
és fürdőberendezések műipari vállalata.

Saját készítésű olcsó, modern, matt és fényezett

bútor és kárpitos munkák

elegáns háló, ebédlő, salon és uriszoba berendezések, valamint egyes
asztalos és kárpitos butordarabok jutányos gyári árban, kezeséggel.

Kivánatra rajzok és költségvetések.

Tisztelettel

WALLERSTEIN FERENCZ.

Saját műhely. Nagyvárad, Zöldfa-utca.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

étesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3/4 watt fogyasztá-
közönséget, hogy izzólámpa ára darabonként 72 fillér, homályos (matt), színes
kaphatók. A sima izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell árban
fényképész-lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek kartell árban
kerülnek eladásra. Ugyancsak kaphatók nernst-lámpák és osmium-lámpák gyer-
gyánként 1/5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári
ivlámpák árak mellett

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

— villamosvilágítási —

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávaló
szénpálczák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett.

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetés ingyen.

Felhívás!

A Magyar Jelzáloghitelbank 3%-os nyeresé-
kötvényei legközelebb konvertáltatni fognak miért is ezen

3%-os jelzálogsorsjegyek

konvertálás céljából nálunk már most bejelenthetők.

A konvertálási művelet során nem konvertált kötvények helyébe
lépő s kitűnő sorsolási tervvel bíró

új sorsjegyekre

előjegyzésekkel az eredeti feltételek mellett darabonként

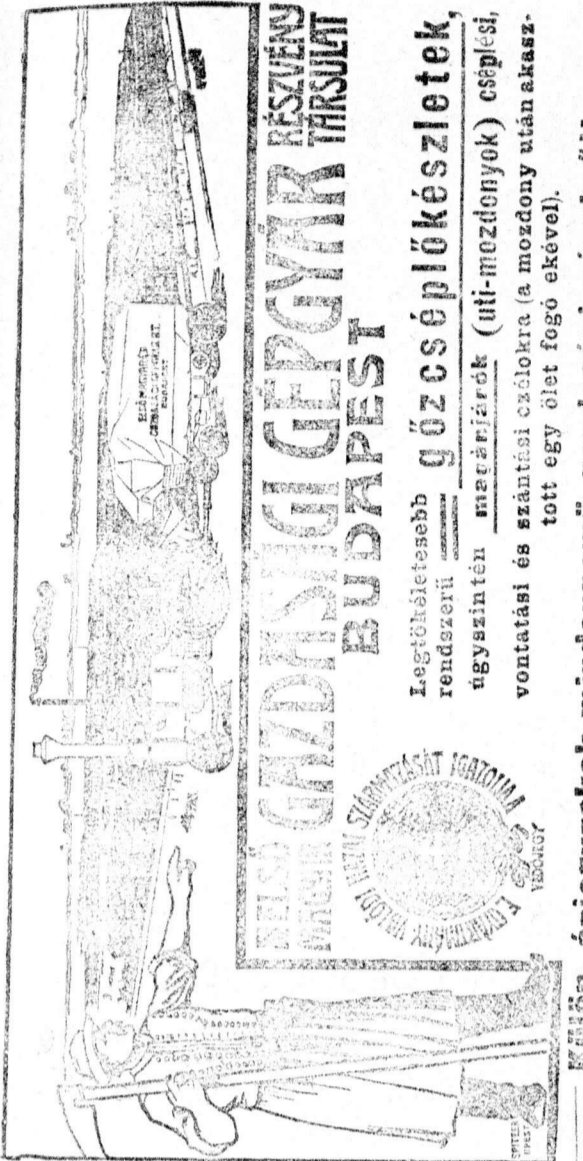
20 korona lefizetése ellenében elfogadunk.

Nagyvárad, 1906. június 2.

POLGÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG,

Kossuth Lajos-utca.

Telephon 205.

RÉSZVÉNY TÁRSULAT
ERŐGÉP-ÉPÍTŐI GÉPGYÁR
BUDAPEST

Legtöbbször
rendszert
ngyazintén
vontatási és szántási
tött egy ölet fogó ekével).

gőzcsepplőkészletek,
(uti-mozdonyok) cseppei,
magarárók

Külföldi árjegyzékek mindenemű gépekről

Iszákosság nincs többé!

Kívánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a Cozaporból.

Kávé, tea, étel vagy szesz italban egyformán adható, az ivó tudta nélkül.

A COZAPORNAK az a csodálatos hatása, hogy ellenszenvessé teszi az iszákosnak a szesz italát. **A COZA** oly csendesen és biztosan hat, hogy az feleség, testvér avagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejtí, mi okozta javulását.

COZA a családok ezreit békítette ki s sok ezer férfit a szegény és becstelenségtől mentett meg, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Temérdek fiatalembert a jó utra és szencséhez segített és sok ember életét számos évvel hosszabbította meg.

Az intézet, mely a valódi, világírű **Cozapor** tulajdonosa, mindazoknak kik kívánják, egy próba adagot és egy köszönő irásokkal telt könyvet díj és költségmentesen küld. A **Cozapor** teljesen ártalmatlan voltáért szavatolunk. Magyarul levelezünk. 1656

COZA INSTITUTE,

62, Chancery Lane,
London 511. (Anglia)

Levelek 25, lev. lapok 10 fillérrel bérmentesítendők.

Egy-két iskolás fiú

a következő iskolaévre egy tanári házban felvétetik. Szakszerű felügyelet, kifogástalan uri ellátás. Francia, német nyelv és zongora kívánatra. Szíves megkeresést. «Tanár 37». jelige alatt továbbit a kiadóhivatal.

Ö cs. és apost. kir. Felségének legfeleső elhatározása folytán
A polgári jótékony czélokra szánt

XXXVII-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ezen az Osztrák birodalomban egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 18.137 nyereményt tartalmaz készpénzben 512.200 korona összegben.

A főnyeremény 200.000 koronára rug.

A nyeremények kifizetéseért a cs. kir. lottójövedék kezekedik.

A huzás visszavonhatatlanul 1906. évi június hó 21-én fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker. Vordere Zollamtsstrasse 7. sz. a továbbá a lottógyűjtődékekben, dohánytözsdekben, adó-, posta-, táviráda és vasuti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyezők részére ingyen adnak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság (államsorsjátéki osztálya.)

Ugy a 3%-os Magyar jelzálog hitelbank nyere-mény kötvényeinek konvertálására, valamint a nem konvertált kötvények helyett kibocsátandó új sorsjegyekre előjegyzést már most elfogadunk.

Nagyváradai Takarékpénztár r-t.

Pártoljuk a hazai ipart! Nevigyünk pénzünket idegenbe,
hanem vásároljunk kizárólag magyar készítményű

BÚTOROKAT

gyári árban, kezeség mellett a

Magyar Műbútorgyár Részvénytársaságnál

NAGYVÁRADON, FŐ-UTCZA ELEJÉN.

Ipari és kereskedelmi vezető: PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás- szálloda- és kávéházberendezések műipari vállalata.

Kívánatra tervek és költségvetések — Telefon 421 szám

3%-os jelzálog sorsjegyek

K I C S E R É L É S É T

Új nyereménykötvényekre

EREDETI feltételek mellett

költség- és jutalékmentesen

E L V Á L L A L J U K.

Biharmegyei Takarékpénztár.

Hirdetés.

A „NAGYVÁRADI HITELBANK” részvény-
lársaság. (Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

Elfogad betéteket.

Legalább 3 hóig elhelyezett összeg
után **5%-os kamatot fizet.**

Leszámitol váltókat.

Előleget ad: értékpapírokra, éksze-
rekre és terményekre.

Jelzálog kölcsönt nyújt: házakra és
földbirtokra.

Az igazgatóság.

HIRDE T É S E K

jutányos árban

felvételnek a

„TISZÁNT ÚL”

kiadóhivatalában.

TÖRT SZÁMOK

TANÍTÁSA ÉS TANULÁSA

középiskolába készülő
tanulók, kisiparosok
és kisgazdák számára.

Itta: **RÁTKAY JÓZSEF.**

Kapható a

Szent László nyomdában.

Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Ára **20 fillér.**

Videkre 25 fillér előleges beküldése
mellett bérmentesen küldetik meg.

Klimatikus
gyógyfürdő.

GLEICHENBERG

(STÁJERORSZÁG).

Nyári üdülő.
IDÉNY:
május—október.

Gyógyjavallatok: Légzőszervek huru-
tos bajai (Asztma, Emphysem) az emésztési
szervek, szív-izmok megbetegedésénél, idegbajok-
nál stb.

Gyógyeszközök: Inhalációs therepia,
pneumatikus kamarák, hidegvízgyógyintézet, szén-
savas fürdők, Fangó-gyógyimód stb. stb.

Gyógyforrások: Konstantin-, Emma-
forrás, Szent János-kut, Remete-forrás.

**Kimerítő képes prospektussal szolgál, lakás és kocsimegrendeléseket elfogad
a fürdőigazgatóság.**

Dr. Politzer Jakab

szanatoriuma és vizgyógyintézete
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 7. sz.
Telefonszám 639.

Bejáró és bennlakó betegeknek egész éven át nyitva.

Vizgyógyimódot, villanygyógyászat, szénsavas-, törpefenyő-, ásványfürdők, forrólég-
kezelés, gőzszekrény, püstyén-izsapkúra. Inhalatók. Vibrációs massage. Hízoló- és
soványító-gyógyimód.

Javallva: Idegesség minden neme, gyomor-, bél-, szív-, tüdő-, légzőszervek beteg-
ségeinél. Izületi-, izom- és idegesúznál.

Kitűnő gyógyeredmények. — Állandó orvosi felügyelet. — Olcsó árak.

Penzió (lakás, ellátás) naponta **5 és 7 korona.**

**Prospektussal és felvilágosítással
szívesen szolgál**

*Dr. Politzer Jakab,
az intézet tulajdonosa és vezetője.*

3⁰ -os Jelzálogszorsjegyek

nálunk már most bejelenthetők *konvertálás céljából.*

Elfogadunk előjegyzéseket

új jelzálogszorsjegyekre

az eredeti feltételek mellett.

Főnyeremény: Egy millió korona.

Előjegyzéseknél darabonként 20 korona óvadék csatolandó

Ezen sorjegyekre kölcsönt a *legelőnyösebb* feltételek mellett
nyújtunk és drágább kölcsönöket konvertálunk.

BIHARMEGYEI KERESKEDELMI-, IPAR- és TERMÉNYHITELBANK

Nagyvárad, Teleky-utca 3. szám.

Telefon: 46. szám.

AMERIKAI ÁRUHÁZ

kézmű és női divatáruraktár Nagyvárad, Olaszi, Fő-u. Bazár épület.

Nagyvárad egyik legnagyobb áruháza.

Óriási mennyiségben érkeztek meg sima és mintázott **GRENADINOK** ruhákra. Remek **CSIPKE SZÖVETEK** ugyszinté szép
Madaira himzett csipkeszövetek blousokra. Továbbá himzett batist és vászonruhák. Valansen, tüll és vászoncsipkék és betétek.

Az amerikai áruház árai utólrhetetlenek.

Tavaszi és nyári idény 1906. évre.
VALÓDI BRÜNNI SZÖVETEK

Egy szelvény ára 3.10 mtr. (K 7—, 8—, 10— jó)
hosszu, teljes férfiol- (K 12—, 14— jobb)
Tönyre elegendő (kabát, K 16—, 18— finom)
nadrág és mellény) csak (K 21— legfinomabb)

Egy szelvény fekete szalonöltönyre K 20—, valamint felöltő szövetek, turista-loden, selyem-kamgarn stb. gyári árban az elismert szolid posztógyári raktár által

SIEGEL-IMHOF, BRÜNN.

Minták ingyen és bérmentve. Mintaszerinti szállítáért felelősséget vállalok. A magánvevőre óriási előnyök háruznak, hogy szöveget fenti czégnél közvetlen gyári piacon rendelheti. 1599.

Dorongosi dülöben

Szy József féle teljesen be-
ültetett és termő szőlő 9
parcellában eladó. Venni
szándékozók értekezhet-
nek a Polgári Takarékpénztárban Kossuth Lajos
utca 4 sz.

Üzletfelosztás miatt, hatóságilag engedélyezett

végeladás!

tartatik SPITZER TESTVÉREK cég Zöldfa-utcai üzletében a követ-
kező beosztás szerint: a rendes bolti áraknak megfelelő

fél árban

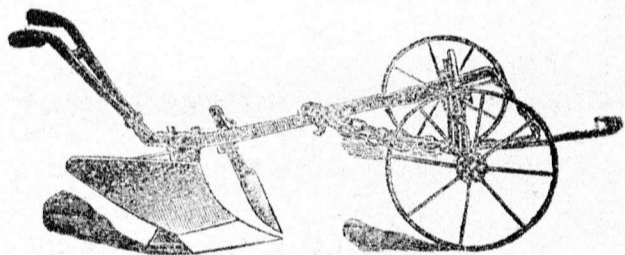
a női ruhaszövet maradékok, a selyemkelme maradékok. Női felöltők az
1905. évből. Női derékfűzők.

33¹/₃ százalékos árleengedéssel

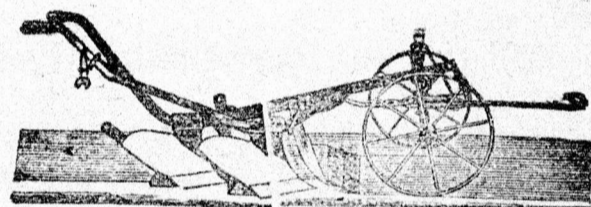
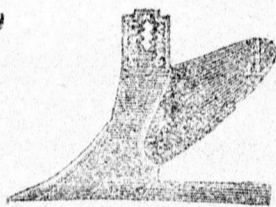
a legujabb ruhaszövetek, a selyem blous kelmék, a női felöltők 1906. évből
napernyők csipke és szövet függönyök, butorszövetek.

25 százalékos árleengedéssel: a legujabb mosókelmék, batisztok, delinek,
zefírek, cretonok, a legjobb hazai és rumburgi vásznak, Schroll-féle finom
sifonok, késmárki asztalneműek, női és férfi fehéreneműek, ágyterítők, papla-
nok pok- **szőnyegek** nagy választékban 18, 25, 45, 53, 60,
róczok és 70 és 1.20 kr.

PERGE és ROZSLAY gazdasági gép- és ekegyára

utóda

Gyár: Lukács György-u.

Nagyváradon.

Raktár: Nagyvásár-tér.

Mindennemű talajviszonyoknak megfelelő ekéket és egyéb talaj-
művelő eszközöket készít a legjobb minőségben.

Moskovits Farkas és Társa

„Első nagyváradai czipő és csizmagyár”

A székesfevárosi m. kir. államrendőrség szerződéses szállítói
370 munkás és alkalmazott. Fiók gyártelep Budapesten. Tanoncz internátus 24 belakó, 18 bejáró tanoncz

Készítünk kizárólag kézimunkával a legfinomabb s legtartósabb kivitelben

franczia angol és
amerikai szabás sze-
rint s ezeket:

franciá, női,
és gyermek-

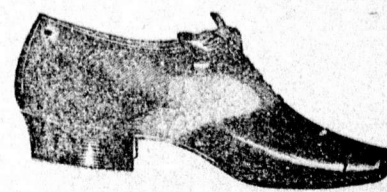
czipőket, csizmákat

eredeti gyári szabott árakon

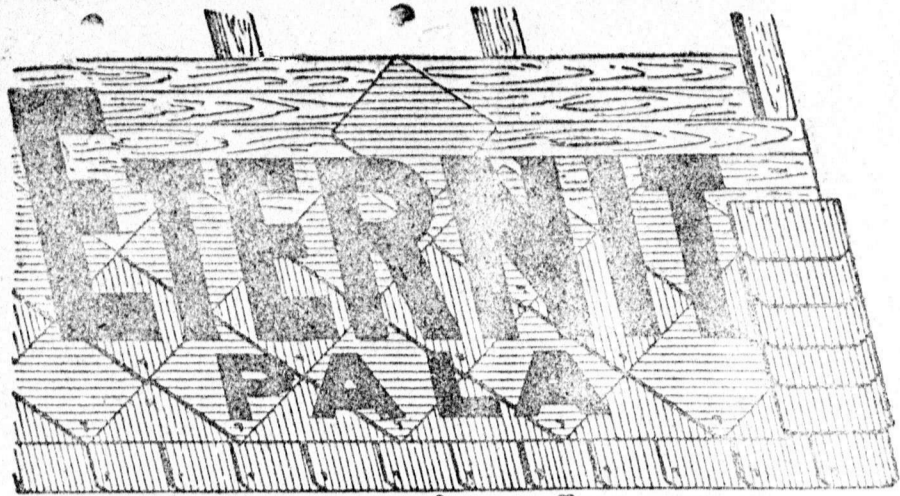

Nagyvárad, Kossuth-u. 5. számú saját házunkban
(volt rendőrségi épület) kicsinybeni eladási
üzletünkben árusítjuk

Különleges lábbelik. Katonatisztek. Gazdászok Vasuti és posta-
tisztek. Csendőrök és pénzügyőrök részére.

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDESI ANYAGA

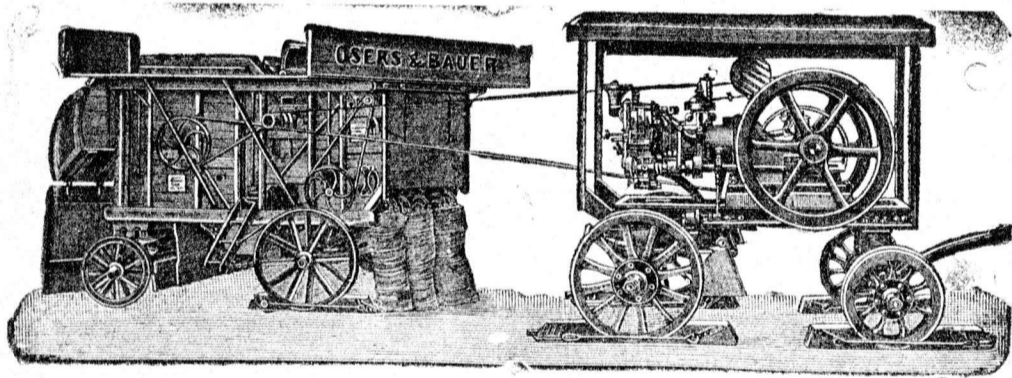
MAGYARORSZÁGI KÖZPONT:
ETERNIT MŰVEK HATSCHKE LAJOS
BUDAPEST-VI., ANDRÁSSY-ÚT 33.

Legfinomabb a maga nemében
a „CERES“ ÉTELZSIR.

(Kókuszdiókból.)

Tészta-, pecsenye-sütéshez és főzéshez
a legjobb.

SCHICHT GYGYRŐ
„CERES“,
tápszerművek osztálya
Aussig E.m.

Osers és Bauer motorgyára
Budapest, Podmaniczky-utca 18.
Benzinlokomobilok.

Első osztályú gyártmány. Kedvező fizetési feltételek.
Üzemeltetés 1-2 fillér.

Szívó gázmotorok.

Arjegyék kívánatra ingyen és bérmentve.
Ezernél több gép van üzemben.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.

Kérjen
csak
Selle & Kary's

Hirdetések

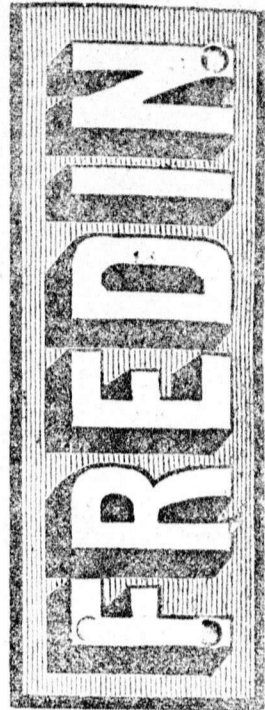
jutányos áron

felvételnek

a

„TISZÁNTUL”

kiadóhivatalában.

Legjobb

tisztítószer

1804. mindefféle
sárga és fekete czipőnek

Különösen ajánlható
Boxcalfs-, Oscaria-,
Chev- és Laxnareck-
czipőknek

BÉCSI I. X.

Védjegy:

„Horgony”

A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller pótléka

egy régióknak bizonyított háziszser, mely
már több mint 36 év óta legjobb fájdalom-
csillapító szernek bizonyított közvényűnél,
csúszási és meghűtéseknel bedörzsölés-
képpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok
miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és
csak olyan üveget fogadjunk el, a mely a
„Horgony” védjeggyel és a Richter cég-
jegyzessel ellátott dobozba van csomagolva.
Ara üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és
2 korona és ügyszólván minden gyógy-
szertárban kapható. — Főraktár: Török
Iózsef gyógyszerésznél, Budapestben.

Richter gyógyszerára

az „Arany oroszlánhoz”, Prágában.
Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

Lakatos műhely
áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönség szives
tudomására hozni, hogy **lakatos műhelyün-**
ket Nagypiacz-téri Ováry-házból a

Szalárdi-u. 9. szám alá

helyeztük, hol minden e szakmába vágó mun-
kát lehető legpontosabban és csinos kivitel-
ben készítünk szolid árak mellett. Rácsokat,
sirkerítéseket, vasablakokat, napellenzőket
elsőrendű kivitelben. Kitűnő takaréktűzhelye-
ket szavatosság mellett és minden e szak-
mába tartozó legkisebb javításokat gyorsan
és pontosan személyesen végzünk.

Szives pártfogásaikat kérve, maradtunk
kiváló tisztelettel

Maár Lajos és Testvére.

va
kö
ten
ga
érte
ny
del
jes
ors
elk
jós
szél
gye
kon
min
ame
zásu
szár
visz
olya
vets
a m
össz
tokn
czélj
birod
erejé
tett,
még
tatla
kom
közö
az E
mind
állam
év fo
Örve
intéz
mind
mihé
a mi
ugy
nek
lesz
ügyi
része
lései
& C.
T.
Foly